

*Archeologický ústav Československé akademie věd
pobočka v Brně*

*Přehled výzkumů
1957*

Brno 1958

PD 1520/1957 (1958)

14013/60

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1 9 5 7

Vydává : Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.

Odpovědný redaktor : Dr Josef Poulik

Redaktoři : Dr A. Benešová, Dr B. Klíma

Vydáno jako rukopis - 300 kusů - neprodejné.

Sídliště s volutovou keramikou u Mohelnice n.Mor.,

okr. Zábřeh.

V době od 12.VIII. do 27.IX.1957 pokračoval na neolitickém sídlišti za účasti V.Vymazala plánovaný výzkum Archeologického ústavu ČSAV, odb. v Brně, zahájený již v r. 1953 (R.Tichý, AR VIII 1956, 3-8, Ročenka olomouckého kraje I 1955 (Olomouc 1957), 195-197, Referáty Liblice 1957, 38-43). Směrem severním od výzkumu r.1956 jsme otevřeli dalších 310 m². Odkryv se dál ručně po 5ti cm vrstvách, při čemž byla čistěna plocha, počínaje na basi ornice, po každém takovém snížení. Síť 5x5 m jsme rozdělili ještě na čtverce po jednom plošném metru pro přesnější lokalisaci nálezů. Každé nálezové číslo je podle tohoto systému ještě zachyceno v pomocném půdorysném plánu.

Nejdůležitějším úspěchem sezony 1957 je odkrytí třetí chaty v severní polovině zkoumané plochy. Její půdorys má v podstatě obdélníkový tvar, s užší severní stranou, o rozměrech 14 x 5 m, s delší osou orientovanou ve směru JV - SZ. Je vymezen ze tří stran řadami kúlů různých průměrů, těsně vedle sebe umístěných. Jižní strana je otevřená. Nálezové okolnosti nasvědčují tomu, že kúly byly zapuštěny do terénu bez předchozího prokopání žlábků. Na podélném řezu bylo rovněž patrné, že jejich dolní konce zasahují nanejvýš hluboko. Na západní návětrné straně je stěna zdvojena a 40-50 cm široký meziprostor byl asi vyplněn hlinou. Svědčí o tom vrstva spraše, kterou jsme zjistili v severozápadní části této dvojstěny, v horizontu nad kúly. Pouze v jižní polovině vnitřního prostoru chaty se nacházejí jednak čtyři rovnoběžné řady kúlových jamek, které pokračují mimo plochu vymezenou stěnami z kúlů, jednak "příčka" vytvořená rovněž řadou kúlů, umístěná kolmo k západní stěně stavby. Kúly zjištěné vně severní strany chaty náležejí asi k jiné, pravděpodobně starší stavbě, která zasahuje na neprokopanou plochu. U předpokládaného vchodu na jihu je hluboký nepravidelně okrouhlý objekt O25, na jehož dně jsme našli celou nádobku (inv. č.629-OIII-98/57). Je vyrobena z jemně plavené hlíny a zdobena pod okrajem rytou linií, přerušovanou mělkými dolíčky, z nichž vybíhá rytá dvojitá krokvice s důlky ve vrcholech.

Chata III se odlišuje od běžného typu neolitických staveb počtem kůlových řad (4 řady ve vnitřním prostoru a dvě stěny z kůlů; vnější západní stěnu nepokládám za konstrukční). Analogické stavby s obvodovými stěnami z kůlů, které jsou však zapuštěny ve žlabech, byly zjištěny na př. v Köln - Lindenthalu a Herkheimu. V Bochumu - Hiltropu, kde jsou dokonce obě podélné stěny vytvořeny ze dvou řad řídkce rozmístěných kůlů (celkem je tedy v půdorysu 7 rovnoběžných řad) chybí žlábků. (A.Stieren, 33. Ber. RGK 1943 - 1950, Abb. 5). Tyto chaty patří v Německu převážně již mladší fázi volutové keramiky.

R.Tichý

Die Siedlung mit Volutkeramik
bei Mohelnice na Mor., Bez.Zábřeh.

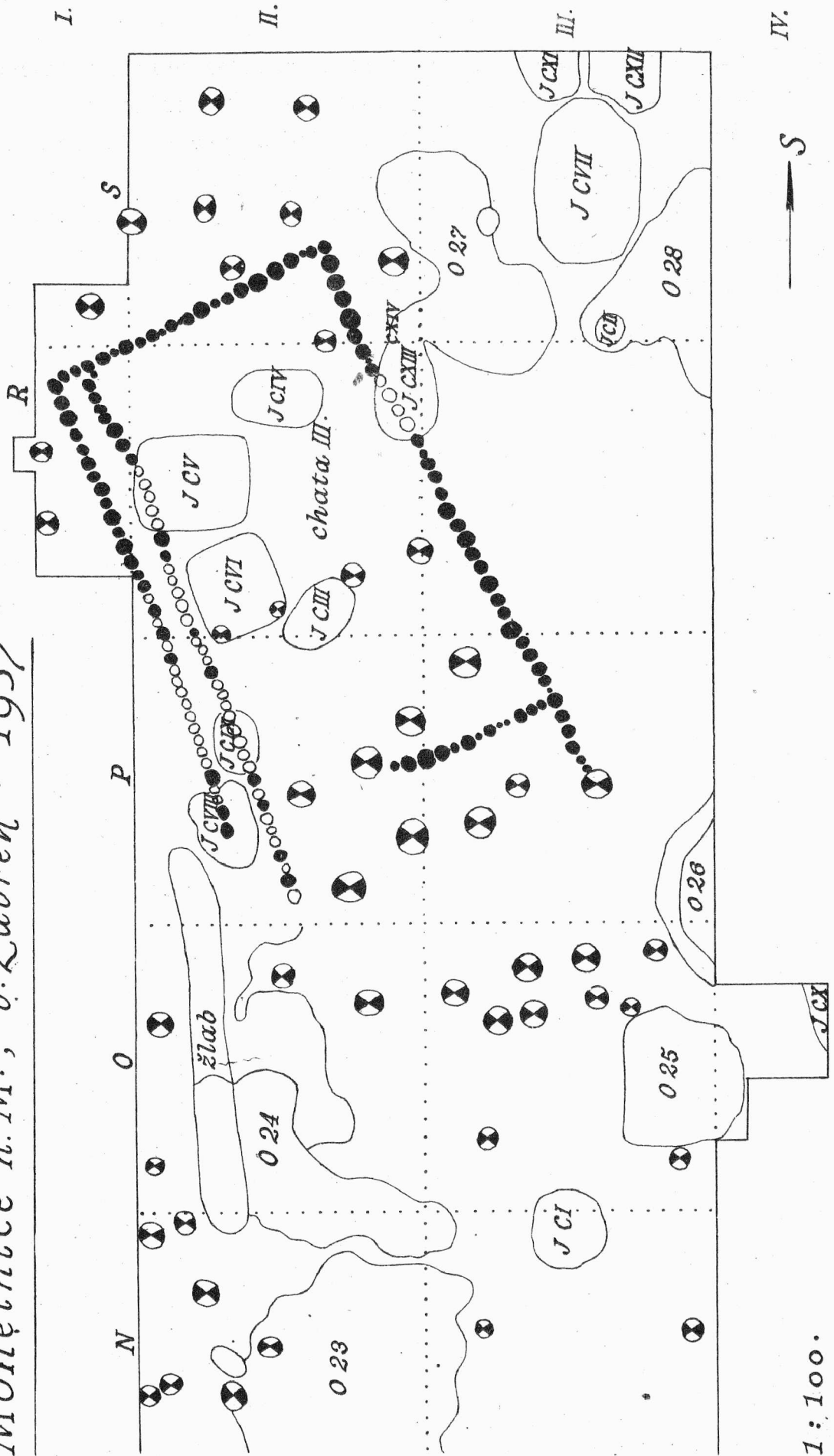
Vom 12.8 - 27.9.1957 hat das Arch. Institut der Tschechoslowakischen Akademie der Wissenschaften, Zweigstelle Brünn die Grabung der neolithischen Siedlung, welche bereits im Jahre 1953 begonnen hat, fortgesetzt. In Schichten zu je 5 cm wurde eine weitere Fläche von 310 m² abgedeckt. Von der Basis des Ackerbodens beginnend, wurde jeweils die so gewonnene Fläche gereinigt. Das 5 x 5 m -Netz teilten wir noch in Quadrate à 1 m², um die Lokalisierung der Funde zu präzisieren.

Das wichtigste Ergebnis der Saison 1957 war die Entdeckung der Hütte III. Ihr Grundriss ist von drei Seiten mit Reihen von Pfosten, die dicht nebeneinander standen, umgeben. Es handelt sich hier nicht um Fundamentgräbchen im üblichen Sinne. Die westliche Wetterseite ist verdoppelt, der 40 - 50 cm breite Zwischenraum war scheinbar mit Lehm ausgefüllt. Dafür spricht die Lössschicht, welche wir hier im Horizont über den Pfostenreihen feststellten. Im Innern des Gebäudes befinden sich 4 parallele Pfostenreihen und eine Quere, welche derselben Konstruktion ist, wie die Grundrissreihen.

Durch die Anzahl der Pfostenreihen unterscheidet sich die Hütte III von den üblichen neolithischen Bauten /4 Reihen im Innern

und 2 Längswände, die äussere westliche Pfostenreihe betrachte ich nicht als Konstruktionswand/. Analogien für Bauten mit Pfostenwänden, jedoch mit Fundamentgräbchen, finden wir z. B. in Köln - Lindenthal und Herkheim, in Bochum - Hiltrop sind sogar beide Längswände aus doppelten Pfostenreihen gebildet, Fundamentgräbchen fehlen /A.Stieren, 33. Ber. RGK 1943 - 1950, Abb.5/. In Deutschland gehören diese Bauten bereits einer jüngeren Phase der Volutkeramik an.

Moheľnice n. M., o. Zábřeh · 1957.

1:100.